
Manteuffla Tadeusza

Dzielnice: Praga Południe

Osiedla: Goćław

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od polskich postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy: 1982

Opis

Tadeusz Juliusz Józef Manteuffel Szoeg (1902-1970) - historyk, specjalista w zakresie mediewistyki. Pochodził z miejscowości Rzeżycza na Łotwie, jednak dość szybko wraz z rodzicami i rodzeństwem zamieszkał w Warszawie, gdzie ukończył Gimnazjum im. Jana Zamoyskiego, po czym rozpoczął studia historyczne na Uniwersytecie Warszawskim. Przerwał je wybuch wojny polsko-ukraińskiej, w której uczestniczył jako ochotnik. Ciężko ranny, stracił prawą rękę. Nie przeszkodziło mu to jednak w późniejszym podjęciu pracy w Archiwum Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz ukończeniu w 1924 roku studiów. Kolejne dwa lata spędził na stypendialnych pobytach we Francji (kontynuował naukę w Pratiques des Hautes w Paryżu), Włoszech, Niemczech (uniwersytet w Heidelbergu) i Anglii. Do czasu wybuchu II wojny światowej awansował ze stanowiska archiwisty, poprzez kustosza na kierownika Archiwum. Został również członkiem-korespondentem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, opublikował też swoją pracę habilitacyjną, uzyskując stopień docenta. W 1933 roku był sekretarzem generalnym t. Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych, odbywającego się wówczas w Warszawie. Podczas okupacji hitlerowskiej znalazł pracę w Archiwum Akt Nowych. Działał równocześnie w Związku Walki Zbrojnej a później w powstałej z niego Armii Krajowej, pełniąc pod pseudonimem Sey historycznym zawołaniem rodu - obowiązki sekretarza redakcji publikowanych przez Biuro Informacji i Propagandy „Wiadomości Polskich. Warto zaznaczyć, że redakcja mieściła się w jego mieszkaniu przy ul. Chłodnej 39 A. Był też wykładowcą Sekcji Studiów Historycznych tajnego UW (rozszerzonych o filozofię i socjologię), przejmując szybko niepisaną funkcję rektora wszystkich tajnych uczelni warszawskich. Za swoją działalność ścigany przez gestapo, przeżył wyłącznie dzięki pomocy życzliwych mu ludzi. Zaraz po wyzwoleniu powrócił na Uniwersytet, zostając kierownikiem tutejszego Instytutu Historii z tytułem profesora nadzwyczajnego. Z czasem został 50. Dziekanem Wydziału Humanistycznego a także prorektorem całej uczelni, powołano go również na członka powstałej po I Kongresie Nauki Polskiej w 1951 roku (którego był inicjatorem) Polskiej Akademii Nauk. Już w 1945 roku reaktywował Towarzystwo Miłośników Historii, w latach 1950-53 prezesował Polskiemu Towarzystwu Historycznemu. Był jednym z inicjatorów odbudowy warszawskiej Starówki a w 1953 roku w Kamienicy Książąt Mazowieckich (zwanej też Pod św. Anną) przy Rynku Starego Miasta 29/31 otworzył Instytut Historii PAN, zostając zarazem jego pierwszym kierownikiem. W 1968 roku dołączył do niego Pracownię Dziejów Warszawy. Opublikował kilkadziesiąt prac naukowych i popularnonaukowych, w tym m.in. Bizancjum i wczesne Średniowiecze, Feudalizm,

Historia powszechna. Średniowiecze, Kultura Europy średniowiecznej, Narodziny herezji, Papiestwo i cystersi ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w Polsce na przełomie XII i XIII w., Średniowiecze powszechne i Wieś zachodnioeuropejska w średniowieczu. Był również autorem kronik uniwersyteckich z lat 1915-1934/35 oraz syntezy Uniwersytet Warszawski w latach wojny i okupacji. Jako redaktor naukowy przygotował do druku pierwsze tomy powojennego wydania Historii Polski. Zmarł w Warszawie w wyniku rozległego, kolejnego już zawału serca.

Spoczywa:

Cmentarz Powązkowski, Aleja Zasłużonych, 97 grób od strony zachodniej. Nagrobek projektu Ludwiki Nitschowej.

Ciekawostki

Przed wojną planowano na tym terenie zbudować lotnisko międzynarodowe, jednak strefa lotów została zbombardowana w 1939 przez Luftwaffe. Po wojnie lotnisko odbudowano jako sportowe, służące Aeroklubowi Warszawskiemu. W 1971 zapadła decyzja o budowie tu osiedla i w 1976 lotnisko przestało istnieć.

Stan obecny:

Bloki osiedla Gocław-Iskra. Powstały między 1977 a końcem lat 80 wg proj. Tadeusza Mrówczyńskiego. Na budowę osiedla rozpisano konkurs międzynarodowy, w którym brali udział architekci ze stolic państw socjalistycznych. Konkurs, rozstrzygany w 1972 w Kazimierzu, wygrały ekipy z Belgradu, Moskwy i Warszawy (Bogusław Chyliński, Jacek Jedynak, Andrzej Skopiński i Jerzy Skrzypczak). Opracowaniem osiedla na podstawie zwycięskich prac zajął się T. Mrówczyński. Na 225 hektarach lotniska zbudowano 4 części osiedla. W 1977 uzbrojono teren, a pierwsi lokatorzy wprowadzili się w 1979 na teren Orlika. Osiedle przeznaczone jest całościowo dla ok. 40.000 osób.

Data nadania nazwy: 1982.02.22
